

Prof. ThDr. Pavol Farkaš, PhD., RKCMBF UK Bratislava

Posudok habilitačnej práce:

PhDr. Oľga Gavendová, PhD.: *Úloha čností v integrálnom rozvoji ľudskej osoby*, UK RKCMBF, Bratislava 2020.

Autorka predkladanej monografie (180 strán a 664 bibliografických zápisov a vysvetľujúcich poznámok) – habilitačnej práce – pri svojom štúdiu a následnom písaní vychádzala z kvalitnej odbornej zahraničnej a domácej literatúry. V použitej literatúre je uvedených 136 titulov, v kategórii Články a state sa nachádza 63 titulov. Údaje uvedené v poznámkovom aparáte je možné verifikovať v zozname použitej literatúry – v bibliografii.

V habilitačnej práci nachádzame relatívne krátky prehľad chápania pojmu osoby, resp. zdôraznenie jeho terminologického pôvodu v gréckom slove *prosopon* (maska) a jeho vývoj v kresťanskom staroveku, predovšetkým v kontexte vzťahov kresťansky poňatých božských osôb, cez stredovek až po súčasnosť. V podkapitole 1.2 sa habilitantka sústredila na explikáciu Boëthiovej definície ľudskej osoby.

V podkapitole 2.2 Etika čností dr. Gavendová predstavila v historickom priereze teóriu čností – v chronologickom poradí: Sokrates – Platón – Aristoteles – Cicero – Augustín – Tomáš Akvinský. Čo sa týka pohľadu na teóriu čností v modernej etike a pohľadu na krízu etiky čností, habilitantka vychádzala z validných zahraničných autorov, ako sú Anscombová, Macintyre, Spaemann, Abbà, Rhonheimer, Rivetti Barbò, ale aj z domácich (slovenských, prípadne českých): Machula, Smreková, Blaščíková, Kuna, Palovičová, Hrehová, Vivoda, Thurzo, Kuric, Volek. Okrem explicitne filozofických diel použila habilitantka aj inú odbornú literatúru, napríklad filologického zamerania, ako je grécky lexikón Liddel – Scott.

Habilitantka sa vo svojej vedeckej monografii prejavuje hlavne ako typický pedagóg filozofických disciplín. Z formálneho hľadiska je monografia Dr. Oľgy Gavendovej členená na kapitoly, ktoré zohľadňujú jednotlivé analyzované čnosti: 3. Rozvážnosť, 4. Spravodlivosť, 5. Odvaha, 6. Miernosť, 7. Viera, 8. Nádej, 9. Láska.

Z formálneho hľadiska si dovoľujem podotknúť, že časté strohé a kategorické formulácie myšlienok sú niekedy natoľko jednoznačné, že môžu vyvolávať pochybnosti o objektívnom prístupe k skúmanej téme. Stručnosť má v tomto smere svoje špecifické úskalia a nebezpečenstvá. Určite by som sa vyhol vetným štylizáciám tohto charakteru.

Záver monografie je písaný v znamení nádeje a dynamiky života, t.j. rozvoja ľudskej osoby – osobnosti (podľa rozlíšenia Jána Letza).

Predkladané monografické dielo je prínosom pre morálno-filozofické bádanie na Slovensku, ale aj pre morálnu teológiu a antropológiu, ako i pre kresťanskú, zvlášť katolícku teológiu.

Otázky do diskusie pri obhajobe:

Čnosť viery je v neustálom vzťahu k Absolútnu. Habilitantka rozlišuje medzi absolútnom, resp. relatívnym absolútnom a Absolútnom (s majuskulou). Poprosil by som o vysvetlenie. Prečo a za akých okolností môže človek sklíznuť k relatívnemu absolútnu?

Čnosť viery, ktorá podstatne určuje bytostný rozmer človeka, zakotveného v kresťanstve, bola a je neustále v nebezpečenstve. Ktoré sú reálne hrozby, ktoré v súčasnom období najviac atakujú morálny život kresťana, a aké riešenia v tomto kritickom bode navrhujete?

Vedecká práca Dr. Oľgy Gavendovej spĺňa kritériá kladené na habilitačné práce a odporúčam pokračovanie habilitačného konania v nádeji úspešného ukončenia: udelením vedecko – pedagogického titulu „docent“.

V Bratislave 28. augusta 2020

Prof. ThDr. Pavol Farkaš, PhD.